

ทัศนะและปรัชญาของมาลัย ชูพินิจ

มาลัย ชูพินิจ เป็นนักประพันธ์ที่มีโลกทัศน์กว้างขวาง บทประพันธ์ของ เขาแทบทุกประเภทจะสอดแทรกทศนะและปรัชญาต่าง ๆ ที่ชวนให้ขบคิด ควบภาษาที่ง่ายแต่ลึกซึ้ง คมคายควย เหตุที่เขามองดูโลกและชีวิตควยสายตาของ คนที่อยู่บนที่สูง เขาจึงมีโอกาศเห็นแง่มุมต่าง ๆ ไคชัดเจนและถกคอง อาชีพ นักหนังสือพิมพ์ทำให้เขาพบ เห็น เหตุการณ์แปลก ๆ ใหม่ ๆ ซึ่งเกิดขึ้นเป็นประจำวัน ไครจักคนหลายประเภทซึ่งมีก่าเนิค ฐานะ การศึกษาและความคิคแตกต่างกัน ออกไป ประสพการณ์เช่นนี้ทำให้เขาจักชีวิตหลายแง หลายมุม ไคเรียนรู ปรัชญาจากชีวิตที่แท้จริงทั้งจากการ พิสจุนควยคน เองและประสพการณ์ที่เขามอันไค รัับมาจากการอ่านหนังสือหรือคำบอก เลาของผุประสพการณ์

เป็นการยากที่จะรวบรวมทัศนะและปรัชญาของมาลัย ชูพินิจไว้ไคอย่าง สมบูรณ์ไค เหตุที่ เขาไคแสดงออกไว้ เป็นจำนวนมาก และทัศนะหรือปรัชญา เหล่านั้นบางครั้งก็ไคเปลี่ยนแปลงไปตามวัยและประสพการณ์ของเขา เอง เช่น ครั้งหนึ่ง เขามีปรัชญาของความรักที่รุนแรง ถือความรักเป็นทคสิ่งทคอย่างของ ชีวิต ไคแสดงออกไว้ในหนังสือหลายเล่ม เช่น แมนคินของเรา จิวฟาดินสลาย ชาติรัก ชาติคิน เป็นต้น แต่ในระยะปลายของชีวิต ปรัชญาแห่งความรักของเขา ก็เปลี่ยนไป เพียงแต่ความรักอย่างเดีวไม่เพียงพอสำหรับมณนย ความสำนึก ในหน้าที่และทำคามหน้าที่ที่มีต่อ เพื่อนมณนยต่างหาก เป็นสิ่งสำคัญที่สุด(ในลมแดง และเมืองนิมิตร) ควยเหตุนี้ ผุจึงขอกดวถึงทัศนะและปรัชญาในบาง เรื่องที่ สึงเกตเห็นวามาลัย ชูพินิจ ยึดถืออย่างเห็นวแน่นอนคคออกชีวิตของเขาคังนี้

๑. ทัศนะและปรัชญาทคชนบชรรม เนียมประ เเพ้ มาลัย ชูพินิจ มีความคิคคัมนี้วว่า ประเเพ้ เป็นสิ่งทีมณนยสร้างขึ้นมา เพื่อ เป็นกฎ เกณฑ์ของสังคม ประຈำยคคสมัยหนึ่ง เทานั้น มีไคมีความสำคัญเหนือกวาคความรู้สึกคคชอบชีวิต คคของมณนยทีจะคคคคินการกระทำของคคเองควยคคเอง ตัวละครของมาลัย ชูพินิจ

ไคแสดงทัศนนะเช่นนี้ซ้ำ ๆ กันในหนังสือหลายเล่มเช่น ลาฟ้า แห่งเรื่อง ลาฟ้า
เคยกล่าววา

ชนบประเพณีหรือชนัน คนเราคิดขึ้นมาเอง บางทีก็เพื่อเห็นแก่
คนส่วนน้อย หาใจเพื่อคนทั่วไปไม...

ภักดีนี้ จิระเวสน์ แห่ง แผนดินของเรา มีทัศนะวา

"...ประเพณีมีความหมายอะไรนอกไปจากกฎ เกณฑ์ที่สังคมมนุษย์
สร้างขึ้นประจายกหนึ่งสมัยหนึ่ง เมื่อมันไม่เหมาะสมก็เปลี่ยนแปลงไป
หรือถูกทำลายด้วยกฎธรรมชาติซึ่ง เป็นของจริงยิ่งกว่าระเบียบแบบ
แผนของประเพณีอื่น เกิดจากความคืดความอ่านของคนยุคนั้น
สมัยนั้น...ประเพณีสร้างโดยกลุ่มชนผู้มีอำนาจ มันไม่จำเป็นจะต้อง
เหมาะสมกับมนุษย์ทุกชั้นและทุกชนิกไป..."^๒

และยุพดี แห่ง ชีวฟ้าดินสลาย เคยกล่าววา

"กิดันตองการที่จะไขชีวิตอยาง เป็นอิสระเสรี โดยปราศจากขอ
ผูกพันจากชนบประเพณีและสังคม เพราะสิ่งเหล่านั้น เป็นเครื่อง
กักกันขวางความ เป็นไทของมนุษย์"^๓

ทั้งนี้ตรงกับที่นางอนงคนาง วรียศิริ เคยกล่าวถึงมาดัย ชูพินิจ วา เป็นผู
ที่ชอบทำตามความพอใจของตนเอง ไม่ถือชนบธรรมเนียมประเพณีเป็นสำคัญ^๔

๒. ทัศนะและปรัชญาคอสีวิต มาดัย ชูพินิจ มีทัศนะวา ชีวิตที่มีค่าคือ
ชีวิตที่มีการ ตอสูและเคลื่อนไหวอยุตลอดเวลา เขากกล่าววา

^๑ อินทนนน้อย, ลาฟ้า (พระนคร : บำรุงสาสน์, ๒๕๑๐), หน้า ๔๘๒.

^๒ แมอนงค, แผนดินของเรา..., หน้า ๔๐๒.

^๓ เรียมเอง, เกิดเป็นหญิงและชีวฟ้าดินสลาย..., หน้า ๑๒๓.

^๔ สัมภาษณ์นางอนงคนาง วรียศิริ.

... การมีชีวิตที่มีความสุขสำหรับชาวเจามีไซการอยู่เฉย ๆ เช่นนั้น หากใดจากความกระปรี้กระเปร่าของการทำงานและการต่อสู้ เพื่อการอยู่ดีของชีวิตตนเอง และเพื่อนมนุษย์ตลอดมา ไม่วาจะเป็นการต่อสู้กับภัยของธรรมชาติหรือภัยของมนุษย์

บรรณและปรัชญาของชาวเจามีอยู่ว่า ชีวิตของคนเราจะอยู่เฉย ๆ ไม่ได้ มันจะต้องเคลื่อนไหวไปข้างหน้า เพราะชีวิตก็เหมือนการทวนน้ำ อย่างเร็วทันความแรงของกระแสของมันไม่ไหว หากจะถอยมาถึงจุดที่เริ่มตน แต่ทราบใดที่เย็นเฉย ๆ กลางกระแสน้ำเชี่ยว มีแต่จะถูกพัดถอยหลังไป

... ชีวิตมีสิ่งที่เราจะเลือกเกิด เลือกโช เลือกทำอะไรก็ได้ ตามความพอใจเสมอไป ในขณะที่เดียวกัน ชีวิตก็มีไคหมายที่จะให้ทานงอมืองอเท้า ตกเป็นทาสของมัน แลวแต่สิ่งแควคดอมและ เหตุการณ์จะพาไป

เขามีความเห็นว่ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดีหรือหิริ โอตคัปะปะ เป็นสิ่งสำคัญ ในการครองชีวิตและการต่อสู้ที่สำคัญที่สุดคือการต่อสู้กับตัวเอง เพื่อรักษาหิริ โอตคัปะปะไว้ เขากล่าวว่

ชาวเจารแแม่แกใจอยอย่าง เดียว เท่านั้นว่ ชีวิตอยู่ในมือของชาวเจาเองสำหรับจะไซคามที่ความรู้สึกผิดชอบจะดี และชีวิตของชาวเจาไม่เคยอยู่ในอิทธิพลหรืออำนาจใดของใคร ชีวิตนั้นอาจจะมีค่าแก่ใครบางและมันก็อาจจะไม่มีเลยแต่ทราบใดที่ชาวเจายังเป็นชาวเจา มันจะไม่เป็นอันตรรายแก่ใคร^๑

^๑ ม.ชุนนิจ, "อาณาจักรของชาวเจา, "แสนสุข, ๘ (๑ กุมภาพันธ์, ๒๕๐๒), ๑๒.

^๒ ม.ชุนนิจ, แสนสุข, ๘ (๒๒ กุมภาพันธ์, ๒๕๐๒), ๑๒.

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

...ในทัศนะการครองชีวิตของข้าพเจ้านั้น ความรู้สึกผิดชอบหรือ
 หนีโรคภัยไข้เจ็บของคนเรานั้นสำคัญกว่าสิ่งใด ฉะนั้นบุคคลคนเกี่ยวในโลก
 ที่ข้าพเจ้ากลัว จึงมิใช่โจรผู้ร้าย มิใช่ชายเสีย มิใช่ผู้มีอำนาจ มิใช่
 คนพมามากปากพลอย นิยมในการป้ายรายไสความหรือคนที่ไม่พยายาม
 จะเข้าใจเรา แต่ใจแก่ตัวข้าพเจ้าเอง^๑

เมื่อเราเกิดมาชาติหนึ่ง สิ่งที่เราจะท่องตลอดคืนวัน เพื่อเอาชนะ
 นอกเหนือไปจาก เพื่ออยู่เพื่อกัน และเพื่อสืบพันธุ์มีอยู่มากมายนัก
 คือสักกับความเกลียดชังเพื่อความรัก สักกับบุคคลคนเป็นศัตรู เพื่อมิตรภาพ
 สักกับความทุกข์ยาก เศร้าครอน เพื่อความร่มเย็นเป็นสุข และสัก
 กับความเห็นแก่ตนเอง เพื่อเพื่อนมนุษย์ทั้งหลาย

ในบรรดาคณะชนเหล่านั้น ไม่มีใครเลยที่ข้าพเจ้าจะหวาดกลัว
 เท่ากับการต่อสู้กับตัวของข้าพเจ้าเองในยามที่ถูกเขายาวนจะไหลตาย
 เป็นคนอันไป^๒

มาดิย์ ชูพันธ์ ถือว่า ชีวิตคือการต่อสู้ การใช้ชีวิตของเขาตลอดเวลา
 ๕๗ ปี จึงเต็มไปด้วยการต่อสู้ การทำงานของเขา แม้จะพบอุปสรรคตลอดมา
 ซึ่งเห็นได้จากการทำหน้าที่พิมพ์พิมพ์แล้วฉบับแล้ว ลมแล้วลมอีก แต่เขาก็พยายาม
 คืบคลานตั้งขึ้นใหม่ หางานใหม่จนยึดที่มั่นได้ เป็นหลักฐานที่บริษัทไทยพาณิชย์จำกัด
 อนุญาตส่วนใหญ่อันของ เขามีโครง เรื่องที่แสดงถึงการต่อสู้ของมนุษย์ เป็นการต่อสู้ทั้งกับ โลกภายนอก
 และ โลกภายในคือธรรมชาติของมนุษย์เอง เป็นการต่อสู้เพื่อการอยู่รอดของ
 ตนเองและการต่อสู้เพื่อผลประโยชน์ของสังคม จึงนับได้ว่า "ชีวิตคือการต่อสู้"

^๑ ม. ชูพันธ์, แสนสุข, ๘ (๖ ธันวาคม, ๒๕๐๒), ๘.

^๒ นอย อินทนนท์, "กูแวงขันที่นากแล้ว," มาดิย์..., หน้า ๑๒๕.

คือปรัชญาที่เขาเขียนมาตลอดชีวิตซึ่งที่เขาได้กล่าวยืนยันไว้ในปาฐกถา ครั้งหนึ่ง
ที่หอประชุมศึกษามหาวิทยาลัย เมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๐ ว่า

จากประสบการณ์ที่กระผมผ่านมา กระผมบอกได้ พอใจจาก
โลกที่ต่อสู้เรื่อยมา ต่อสู้กับเหตุการณ์ภายนอก ต่อสู้กับความรู้สึก
ภายใน

๓. ที่ชนะคือเพื่อนมนุษย์ เขามีความเห็นว่าการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันของ
เพื่อนมนุษย์ในสังคมหนึ่งนั้นจำเป็นจะต้องมีความรักความเห็นอกเห็นใจและใ
ถ้อยซึ่งกันและกันเพื่อความสันติสุขจึงขอเขียนต่อไปนี้

ข้าพเจ้ามีใฝ่ใจที่ จะลบหลูความแกล้วกล้าสามารถทาง
กาย ซึ่งปฐาตายายได้เผชิญกับภัยของธรรมชาติ ภัยของสัตว์ร้าย
และยทภัย เพื่อทำให้โลกนี้เป็นที่อยู่ของความปลอดภัยสำหรับพวก
เราทั้งหลาย แต่ยุคและสมัยเช่นนั้นผ่านพ้นไปแล้ว และในปัจจุบัน
ภัยซึ่งร้ายกาจกว่านั้นหมิ่น เทาแสน เทาก่าดัง เผอิญหนา เราอยู่...
คือภัยจากมนุษย์

อาวขออย่าง เดียวที่จะ เอาชนะมหาภัยนั้น มีใการคนควาทางวิธี
ที่จะทำดายดางชีวิตซึ่งกันและกันใหลาสนาการ ไปจากพันพิภพนี้
ใหมากที่สุด ภายในเวลาอันรวดเร็วที่สุดอย่างใพยายามทำกัน
อยู่ในปัจจุบัน หากใการคนควา เขาใใใจใใจองแตะละคน
แสวงหาแสงสว่างและวิธีทางที่จะ ใเปิดประคหัวใจใใสูความแกล้วกล้า
ทางใใจใใการใใจะรักมากกว่าจะเกลียด ใใถอภัยมากกว่าคุมแณ
อาฆาต ใใรารณาใใมิตรภาพมากกว่าใใพยายาม เพาะสัตว์
เพราะความบรรลภาวะ เหล่านี้ใใแทนใใที่จะช่วยใใโลกของ เราอดคพ

๑ "ปาฐกถาโดยมาลัย ชูพินิจ : เรื่องของชีวิต," สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์,

จากการถูกลงผลาญโดยน้ำมือของมนุษย์ไปได้^๑

...
ความผิดพลาดและบกพร่องโดยไม่เจตนา เป็นธรรมดาสำหรับ
ธรรมชาติและมนุษย์ หน้าที่ของเรามีใช้ในการปรักปรำ หากให้
ความเห็นอกเห็นใจและให้โอกาสต่อไป^๒

...
มือที่แม้ออก เพื่อสัมผัสด้วยไมตรีจิตมิตรภาพ มีมือที่กำหนัก
กักพันไว้กัน เป็นมือที่เราต้องการสำหรับคนไทยทุกคนในยุคปัจจุบัน
และการให้อภัยด้วยความเห็นอกเห็นใจในความผิดพลาดบกพร่อง
ของแต่ละฝ่าย ซึ่ง เป็นไปโดยมิได้เจตนา ก็มี ให้ความอ่อนแอ
หาก เป็นความเข้มแข็งอันจำเป็นสำหรับจะผูกความสัมพันธ์ทางจิตใจ
ในสังคมที่เราอยู่รวมอาจจะแตกต่างกันด้วยพื้นฐานการศึกษาและ
อบรม แมกระนั้นคนไรการศึกษาก็มีใคหมายความว่า เขาจะคง
ปราศจากหัวใจไปควย^๓

...
ในบรรดาความรักทั้งหลาย ไม่ว่าจะ เป็นความรักชาติ ศาสนา
พระมหากษัตริย์ รักบิดา มารดา รักครูอาจารย์ และรักฉันท์หนุ่มสาว
หรือ เพียงผู้ชายรักผู้หญิง เป็นของดีทั้งนั้น ตามธรรมชาติและความ
รู้สึกในระคับต่าง ๆ กัน แมกระนั้นรักเดียวที่ประเสริฐสุด และอยู่
เหนือรักใดก็ใดแก่รัก เพื่อนมนุษย์อย่างที่จะพึงรักตัวเราเอง

^๑ ม. ชูพินิจ, "อาณาจักรของข้าพเจ้า, "แสนสุข, ๗ (๒๗ กรกฎาคม, ๒๕๐๑), ๓๕.

^๒ เรื่องเดียวกัน, แสนสุข, ๗ (๑๓ กรกฎาคม, ๒๕๐๑), ๕๐.

^๓ เรื่องเดียวกัน, แสนสุข, ๒ (๕ พฤษภาคม, ๒๕๐๐), ๕๘.

แสดงแก่เขาอย่างที่ต้องการให้เขาแสดงแก่เรา พยายามเข้าใจ
 มนุษย์ชาติ เปรียบเสมือนองคาพยพเดียวกัน และเมื่อเราทำราย
 คนใดคนหนึ่งให้ได้รับความเจ็บปวดทรมาน ขมขื่นและแสดงใจ
 ก็เท่ากับเราทำรายคนหนึ่งและทุกคนรวมทั้งตัวเราเองควยให้ได้รับ
 ความเจ็บปวดทรมาน ขมขื่น และแสดงใจเช่นเดียวกัน...

ไม่มีมนุษย์คนไหนจะได้รับความสุขจากชีวิตอย่างจริงจังใจใดโดย
 ปราศจากความสงบแห่งใจ ความเคารพตนเองและความรักจาก
 เพื่อนร่วมสังคมจะไม่มีสงคราม จะไม่มีปัญหาทาง เศรษฐกิจ ไม่มีคุก
 ไม่มีตำรวจ ไม่มีที่คุมขัง นิคมขอทาน การค้าใต้ เถลไถลและอาชญากรรม
 ทางกามารมณ์เลย ถ้ามนุษย์ทุกคนจะแสวงหาแนว ๓ ประการนั้น

ข้าพเจ้าเคยมีศรัทธามาแต่ไหนแต่ไรว่า ความรักมีค่ากว่าความ
 เกียดกั ข้าพเจ้ายังมีศรัทธาอยู่ เช่นนั้นและมันจะเป็นศรัทธาของข้าพเจ้า
 ต่อไป แมสงครามโลกครั้งที่ ๓ จะเกิด และความพินาศฉิบหายของ
 มนุษย์ชาติจะมาถึง หรือข้าพเจ้าสิ้นลมหายใจไปก่อนเท่านั้น

ทัศนะและปรัชญาของมาลัย ชูพินิจ คังกลาวมาแล้วนี้ เป็นทัศนะที่แสดงให้
 เห็นว่าผู้เขียนมีความรู้จักชีวิตและธรรมชาติเป็นอย่างดี รวมทั้งยึดมั่นหลักธรรมทาง
 ศาสนาเป็นหลักประจำใจ เพียงแต่นำมาเขียนในหน้าอานควยภาษาธรรมคำที่อาน
 ทุกครั้งจะเข้าใจง่ายขึ้น เมื่อนำทัศนะเหล่านี้เปรียบเทียบกับกรปฏิบัติตนของผู้เขียน
 ในชีวิตจริงตามประวัติของเขา คังกลาวแล้วจะเห็นได้ว่า ข้อเขียนของเขามีโชสว
 งามน่าเลื่อมใสศรัทธาและสำนวนเท่านั้น แต่เป็นหลักการที่เขาปฏิบัติอยู่ในชีวิต
 ประจำวันอีกควย

๑ ที่ระลึกงานฌาปนกิจศพ นางถวิล เปรมเสมานนท์ ณ วัดมกุฏกษัตริยาราม

๑๘ มีนาคม ๒๕๑๑ (พระนคร : กรุงเทพฯการพิมพ์, ๒๕๑๑), หน้า (๑๑๐) - (๑๑๘).